До: Конституційний Суд України
вул. Жилянська, 14, м. Київ, 01033

Суб'єкт права на конституційне подання **Народні депутати України** у кількості 49 осіб згідно з переліком і підписними листами (Додаток 1), що є невід'ємною частиною цього конституційного подання

Представник суб'єкта права на конституційне подання (уповноважений за дорученням) **Бурміч Анатолій Петрович** народний депутат України (посвідчення № 133); вул. Грушевського, 5, м. Київ, 01008;

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ
щодо відповідності Конституції України положень абзацу першого частини другої статті 482-2 Кримінального процесуального кодексу України

(щодо гарантій здійснення повноважень народного депутата України під час застосування до нього запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою та домашнього арешту)

Суб'єкт права на конституційне подання — 49 народних депутатів України — на підставі пункту 1 частини першої статті 150 Конституції України, пункту 1 статті 7, статей 51, 52 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 35, ст. 376; далі — Закон № 2136) звертається до Конституційного Суду України конституційним поданням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення абзацу першого частини другої статті 482-2 Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК) у тім, що вони дозволяють обмежувати повноваження народного депутата, його конституційно – правовий статус, поза межами Конституції України, у спосіб не встановлений Конституцією, його ізоляцію та відсторонення від політичного процесу яка є неспівставною з конституційно – правовим статусом народного депутата України – шляхом застосування запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою та домашнього арешту.

І. ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗВЕРНЕННЯ ТА ЙОГО ДОПУСТИМІСТЬ

1.1. Згідно з пунктом 1 частини першої статті 150 Конституції України до повноважень Конституційного Суду України належить вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів та інших правових актів Верховної Ради України. Питання щодо конституційності законів за конституційними поданнями розглядає Велика палата (пункт 1 частини другої статті 35 Закону № 2136).

1.2. Суб'єктом права на конституційне подання є, зокрема, щонайменше сорок п'ять народних депутатів України (частина перша статті 52 Закону № 2136). Це конституційне

Конституційний Суд України
03/663 від 12.11.2026
14:21

подання власноручно підписали 49 народних депутатів України; їхні прізвища, імена, по батькові та номери посвідчень наведено в Додатку 1, підписи підраховано на кожній сторінці та засвідчено уповноваженою посадовою особою Управління кадрів Апарату Верховної Ради України відповідно до підпункту 7 пункту 11 Положення про Управління кадрів Апарату Верховної Ради України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України від 3 грудня 2025 року № 1072-к. Відповідно до частини другої статті 52 Закону № 2136 заява народного депутата України про відкликання свого підпису під конституційним поданням не має юридичних наслідків.

1.3. Конституційне подання відповідає вимогам статті 51 Закону № 2136: у ньому зазначено суб'єкта права на конституційне подання та його представників; конкретні положення акта, що належить перевірити, і конкретні положення Конституції України, на відповідність яким їх належить перевірити; наведено обґрунтування тверджень щодо неконституційності; документи і матеріали, на які посилається суб'єкт права на конституційне подання, зазначено з повним найменуванням, номером, датою ухвалення та джерелом офіційного видання, а їхні копії чи витяги додано (розділ XII).

1.4. Оспорювані положення є чинними (станом на дату подання стаття 482-2 КПК діє в редакції Закону № 388-IX без змін). Конституційний Суд України не ухвалював рішень щодо конституційності статті 482-2 КПК України. Рішення від 1 листопада 2022 року № 2-р/2022 стосувалося виключно дотримання конституційної процедури ухвалення Закону України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 3 вересня 2019 року № 27-IX, а рішення від 25 червня 2019 року № 7-р/2019, від 19 червня 2024 року № 7-р(II)/2024 і від 24 червня 2026 року № 4-р(II)/2026 — частин п'ятої, шостої, восьмої статті 176 КПК. Предмет цього подання з ними не збігається.

II. ОСПОРЮВАНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Абзац перший частини другої статті 482-2 КПК України встановлює:

«Клопотання про дозвіл на затримання, обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою чи домашнього арешту, обшук, порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, а також про застосування інших заходів, у тому числі негласних слідчих (розшукових) дій, що відповідно до закону обмежують права і свободи народного депутата України, розгляд яких віднесено до повноважень слідчого судді, мають бути погоджені Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора)».

2.2. Інші абзаци частини другої статті 482-2 КПК України визначають підсудність таких клопотань, обов'язкову участь народного депутата України в їх розгляді, винятки щодо затримання без ухвали слідчого судді, обов'язок повідомити Голову Верховної Ради України про вчинені дії та порядок апеляційного оскарження. Жоден з них не стосується того, як застосований запобіжний захід співвідноситься зі здійсненням депутатських повноважень.

2.3. Стаття 482-2 КПК України є спеціальною нормою, якою законодавець виконав пряму вказівку частини другої статті 27 Закону України «Про статус народного депутата України» від 17 листопада 1992 року № 2790-XII (далі — Закон № 2790): «Особливості ... обрання щодо нього запобіжного заходу ... визначаються Кримінальним процесуальним кодексом України». Отже, **саме абзац перший частини другої статті 482-2 КПК України є тим законодавчим положенням, яке визначає особливості застосування до народного депутата України запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою та домашнього арешту**.

2.4. Неконституційність оспорюваних положень полягає не в тому, що вони допускають застосування таких запобіжних заходів до народного депутата України як такого, і не в процедурі погодження клопотань Генеральним прокурором. Вона полягає в тому, що, **встановлюючи особливий порядок застосування заходів, які ізолюють народного депутата України, законодавець залишив поза регулюванням єдиний конституційно значущий аспект цих особливостей — їхній вплив на здійснення представницького мандата**. Оспорювані положення не передбачають:

— обов'язку слідчого судді, суду оцінювати та мотивувати в ухвалі вплив тримання під вартою чи домашнього арешту на здійснення народним депутатом України конституційних повноважень і застосовувати такий захід лише тоді, коли ризики, передбачені статтею 177 КПК, неможливо відвернути заходом, сумісним зі здійсненням мандата;

— правового механізму, який на час дії такого заходу забезпечував би особисту участь народного депутата України в пленарних засіданнях Верховної Ради України, голосуванні, роботі комітетів і тимчасових комісій, а також реалізацію інших повноважень.

Загальні положення КПК України цього дефекту не усувають. Частина перша статті 194 КПК вичерпно визначає обставини, які встановлює слідчий суддя, суд, і конституційного статусу підозрюваного, обвинуваченого серед них немає. Статті 181, 183 КПК України не передбачають підстав і порядку залишення місця домашнього арешту чи установи попереднього ув'язнення для участі в засіданнях Верховної Ради України.

III. ПОЛОЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ, НА ВІДПОВІДНІСТЬ ЯКИМ НАЛЕЖИТЬ ПЕРЕВІРИТИ ОСПОРЮВАНІ ПОЛОЖЕННЯ

Суб'єкт права на конституційне подання вважає, що оспорювані положення не відповідають таким положенням Конституції України (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст. 141):

— частині другій статті 5: «Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування»;
— частині першій статті 8: «В Україні визнається і діє принцип верховенства права»;
— частині першій статті 38: «Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, ... вільно обирати і бути обраними до органів державної влади ...»;
— частині першій статті 64: «Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України»;
— частинам першій, четвертій статті 76: «Конституційний склад Верховної Ради України — чотириста п'ятдесят народних депутатів України ...»; «Повноваження народних депутатів України визначаються Конституцією та законами України»;
— частині першій статті 78: «Народні депутати України здійснюють свої повноваження на постійній основі»;
— частині другій статті 81, яка вичерпно визначає підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України, зокрема «набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього» (пункт 2);
— частині четвертій статті 83: «У разі закінчення строку повноважень Верховної Ради України під час дії воєнного чи надзвичайного стану її повноваження продовжуються до дня першого засідання першої сесії Верховної Ради України, обраної після скасування воєнного чи надзвичайного стану»;
— частинам другій, третій статті 84: «Рішення Верховної Ради України приймаються виключно на її пленарних засіданнях шляхом голосування»; «Голосування на засіданнях Верховної Ради України здійснюється народним депутатом України особисто».

IV. СУТЬ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ПРОБЛЕМИ

4.1. Після набрання чинності Законом № 27-IX (з 1 січня 2020 року) народні депутати України позбавлені депутатської недоторканності. Суб'єкт права на конституційне подання цього не оспорює: народний депутат України може і повинен відповідати за кримінальним законом на загальних підставах, і до нього можуть застосовуватися запобіжні заходи.

4.2. Однак чинне регулювання призводить до наслідку, якого не передбачає Конституція України. Народний депутат України, до якого застосовано тримання під вартою або цілодобовий домашній арешт, формально зберігає мандат і всі повноваження. Водночас він об'єктивно не може брати участі в пленарних засіданнях і голосуванні (частини друга, третя статті 84 Конституції України), у роботі комітетів і тимчасових комісій, вносити законопроєкти й поправки, звертатися з депутатськими запитами, зустрічатися з виборцями. Нічний домашній арешт за місцем проживання поза містом Києвом позбавляє його змоги своєчасно прибувати на засідання, зокрема позачергові або скликані невідкладно.

4.3. Такий стан не обмежений у часі. Строк тримання під вартою неодноразово продовжується і на стадії судового розгляду може тривати роками. Голосування через представника Конституція України не допускає. Механізму тимчасового заміщення депутата не існує. В умовах воєнного стану проведення виборів до Верховної Ради України

заборонено (абзац четвертий частини першої статті 19 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»), а повноваження Верховної Ради України продовжуються відповідно до частини четвертої статті 83 Конституції України. Тому **виборці відповідного виборчого округу (або виборці, які підтримали відповідний виборчий список) позбавлені свого представника на невизначений строк — до вироку суду чи до скасування запобіжного заходу**.

4.4. Цей наслідок не залежить від сумлінності суду. Навіть коли слідчий суддя, суд прагне врахувати статус народного депутата України, закон не дає йому для цього інструментів: серед обставин, які суд має встановити (стаття 194 КПК України), конституційного статусу немає, а умов, за яких особа, щодо якої застосовано тримання під вартою чи домашній арешт, може брати участь у засіданнях парламенту, закон не встановлює.

4.5. Отже, перед Конституційним Судом України постає таке питання: чи сумісне з Конституцією України регулювання, за якого застосування до чинного народного депутата України запобіжного заходу, пов'язаного з ізоляцією, автоматично, без зважування з боку суду і без будь-якого механізму пом'якшення, унеможливлює здійснення ним представницького мандата до остаточного вирішення кримінального провадження.

V. ОБҐРУНТУВАННЯ НЕКОНСТИТУЦІЙНОСТІ ОСПОРЮВАНИХ ПОЛОЖЕНЬ

У кожному доводі нижче наведено положення Конституції України, якому не відповідають оспорювані положення, юридичні позиції Конституційного Суду України щодо змісту цього положення, висновок про невідповідність і релевантні міжнародні стандарти. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства (частина перша статті 9 Конституції України), а практика Європейського суду з прав людини (далі — ЄСПЛ) застосовується як джерело права (стаття 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»). Цитати з рішень ЄСПЛ і документів Європейської комісії «За демократію через право» (далі — Венеційська комісія) наведено в робочому перекладі.

1. Невідповідність частині другій статті 5 Конституції України

Відповідно до частини другої статті 5 Конституції України «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування».

Розкриваючи зміст цього положення у зв'язку з мандатом народного депутата України, Конституційний Суд України зазначив:

«Народний депутат України є повноважним представником Українського народу у Верховній Раді України, відповідальним перед ним, і покликаний виражати і захищати його інтереси... Отже, повноваження народного депутата України делеговані йому народом як сувереном влади (частина друга статті 5, частина перша статті 38 Конституції України) і зобов'язують його брати участь у прийнятті рішень Верховної Ради України шляхом голосування» (пункт 2 мотивувальної частини Рішення від 7 липня 1998 року № 11-рп/98).

Суд також наголосив, що Верховна Рада України «є органом державної влади, діяльність якого передусім спрямовано на забезпечення народного представництва» (пункт 1 мотивувальної частини того самого Рішення). Гарантії статусу народного депутата України мають публічно-правовий характер: «Вона [депутатська недоторканність] не є особистим привілеєм, а має публічно-правовий характер. Її мета — не тільки убезпечити народного депутата України від незаконного втручання в його депутатську діяльність, а й сприяти належному функціонуванню парламенту» (пункт 5 мотивувальної частини Рішення від 26 червня 2003 року № 12-рп/2003).

Скасування недоторканності не змінило цієї конституційної мети. Тому у Висновку від 19 червня 2018 року № 2-в/2018 Суд застеріг, що, «ухвалюючи рішення щодо скасування депутатської недоторканності, необхідно враховувати стан політичної та правової системи України — її здатність у разі повної відсутності інституту депутатської недоторканності забезпечити безперешкодне та ефективне здійснення народними депутатами України своїх повноважень, функціонування парламенту...» (абзац шостий підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Якщо повноваження народного депутата України делеговані народом як сувереном влади, то держава, яка своїм **заходом фактично виключає депутата з парламентської діяльності, блокує саме делегований народом мандат**, а не лише особисті права депутата.

Оспорювані положення допускають таке блокування автоматично, на невизначений строк, без вимоги зважити його вплив і без механізму, який зберіг би здійснення делегованих повноважень. Частина народу, яка обрала цього депутата, втрачає можливість здійснювати владу через нього, хоча Конституція України не передбачає підстав для такого позбавлення до припинення мандата.

Застереження Конституційного Суду України з Висновку № 2-в/2018 законодавець не врахував: після скасування недоторканності він не встановив жодного засобу, що забезпечив би безперешкодне здійснення повноважень депутата, до якого застосовано ізоляційний запобіжний захід.

Велика палата ЄСПЛ у рішенні «Селахаттін Демірташ проти Туреччини (№ 2)» від 22 грудня 2020 року (заява № 14305/17) констатувала, що фактична неможливість для депутата, який зберіг мандат, брати участь у діяльності парламенту через тримання під вартою «становить невиправдане втручання у вільне вираження думки народу» (§ 397). У рішенні «Лікурезос проти Греції» від 15 червня 2006 року (заява № 33554/03) ЄСПЛ указав, що позбавлення виборців обраного ними представника порушує саму сутність прав за статтею 3 Першого протоколу до Конвенції (§ 57).

Венеційська комісія щодо України зазначила, що повне скасування недоторканності «може бути небезпечним для функціонування та автономії парламенту» (§ 18), і рекомендувала встановити «інші механізми, які можуть запобігти втручанню в діяльність парламенту» (§ 31) (Висновок CDL-AD(2015)013, 103-тя пленарна сесія, 19–20 червня 2015 року; на § 18 цього Висновку послався Конституційний Суд України у Висновку № 2-в/2018).

Оспорювані положення допускають позбавлення народу можливості здійснювати владу через обраного ним представника без підстав, визначених Конституцією України, і без будь-якого механізму збереження делегованих повноважень. Отже, вони не відповідають частині другій статті 5 Конституції України.

2. Невідповідність частині першій статті 38 Конституції України

Згідно з частиною першою статті 38 Конституції України громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади.

Конституційний Суд України розтлумачив, що право бути обраним охоплює реалізацію набутого мандата: громадянину «надано право вільно бути обраним до будь-якого органу державної влади, зокрема до Верховної Ради України..., але реалізувати набутий представницький мандат громадянин може тільки в одному з цих органів» (пункт 2 резолютивної частини Рішення від 6 липня 1999 року № 7-рп/99). Представницький мандат «обов'язково пов'язаний з обранням особи на посаду... з наданням їй відповідних повноважень, в тому числі виступати від імені виборців» (пункт 3 мотивувальної частини того самого Рішення).

Суд також наголосив, що через народного депутата права за частиною першою статті 38 Конституції України реалізують і виборці:

«Народний депутат України одержує депутатський мандат від виборців... За допомогою механізму цього представництва громадяни України реалізують своє конституційне право брати участь в управлінні державними справами (частина перша статті 38 Конституції України)» (пункт 2 мотивувальної частини Рішення № 11-рп/98).

«Право громадян на участь в управлінні державними справами здійснюється насамперед через вибори: обрані представники народу здійснюють таке право безпосередньо, а всі громадяни — через обраних ними представників» (підпункт 3.7 пункту 3 мотивувальної частини Висновку від 24 грудня 2019 року № 9-в/2019).

З принципів Конституції України та статті 3 Першого протоколу до Конвенції, за висновком Суду, «випливає право особи бути кандидатом у народні депутати України на виборах та право за результатами виборів здійснювати владу як обраний народом представник у парламенті» (підпункт 3.8 пункту 3 мотивувальної частини Висновку № 9-в/2019).

Частина перша статті 38 Конституції України захищає не лише сам акт обрання, а й реалізацію мандата, тобто право «здійснювати владу як обраний народом представник у парламенті». Оспорювані положення **залишають депутатові формальний мандат, але унеможливлюють його реалізацію на весь час дії тримання під вартою чи домашнього арешту, а цей час законом не обмежено і може тривати роками**.

Одночасно виборці втрачають механізм представництва, через який, за Рішенням № 11-рп/98, вони реалізують своє право брати участь в управлінні державними справами. Законодавець не встановив жодних умов, за яких таке обмеження могло б бути пропорційним, і жодного засобу його мінімізації.

Стаття 3 Першого протоколу до Конвенції гарантує право особи балотуватися на виборах і, після обрання, засідати як член парламенту (§ 386 рішення «Демірташ проти Туреччини (№ 2)»). Втручання в це право є навіть тоді, коли депутат зберіг мандат і мав змогу ставити письмові запитання (§ 391). Велика палата одноголосно дійшла висновку, що тримання під вартою, яке робило участь депутата в роботі парламенту фактично неможливою, «було несумісним із самою сутністю» права бути обраним і засідати в парламенті (§§ 397–398). Ці позиції ЄСПЛ підтвердив у рішенні «Юксекдаг Шенолу та інші проти Туреччини» від 8 листопада 2022 року (заява № 14332/17 та інші), одноголосно констатувавши порушення статті 3 Першого протоколу щодо тринадцяти депутатів, яких тримали під вартою (§§ 616–619). У рішенні «Лікурезос проти Греції» Суд наголосив, що ці права були б ілюзорними, якби депутата чи його виборців можна було в будь-який момент свавільно їх позбавити (§ 56).

Оспорювані положення позбавляють обраного народного депутата України можливості реалізувати набутий представницький мандат, а виборців — механізму представництва, через який вони беруть участь в управлінні державними справами. Обмеження не має конституційної підстави, строку і засобів мінімізації. Отже, оспорювані положення не відповідають частині першій статті 38 Конституції України.

3. Невідповідність частині першій статті 8 (принцип юридичної визначеності) у взаємозв'язку з частиною четвертою статті 76 Конституції України

В Україні визнається і діє принцип верховенства права (частина перша статті 8 Конституції України). Повноваження народних депутатів України визначаються Конституцією та законами України (частина четверта статті 76 Конституції України).

Конституційний Суд України офіційно розтлумачив, що визначені Конституцією і законами України повноваження народного депутата України «не можуть бути обмежені діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб... Обмеження повноважень народного депутата України можуть встановлюватись виключно Конституцією і законами України» (підпункт 1.4 пункту 1 резолютивної частини Рішення № 12-рп/2003).

Щодо принципу юридичної визначеності Суд зазначив:

«Одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями» (абзац третій підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010).

Норма, що впливає на здійснення мандата, має відповідати «критеріям чіткості, однозначності, передбачності, як того вимагає юридична визначеність — складова принципу верховенства права» (підпункт 3.8 пункту 3 мотивувальної частини Висновку № 9-в/2019).

Неповнота регулювання, яка блокує реалізацію конституційних гарантій, «є не звичайною законодавчою прогалиною, а законодавчим упущенням, наявність якого є порушенням Конституції України», а «незабезпечення державою законодавчого підґрунтя для функціонування ефективного юридичного механізму... свідчить про ілюзорність конституційних гарантій» (підпункт 5.7 пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 23 грудня 2022 року № 3-р/2022).

Абзац перший частини другої статті 482-2 КПК є тією спеціальною нормою, до якої відсилає частина друга статті 27 Закону № 2790 щодо особливостей обрання запобіжного заходу стосовно народного депутата України. Однак він **не визначає, які повноваження,**

в якому обсязі і на який строк обмежуються в разі тримання під вартою чи домашнього арешту. Тому реальний обсяг повноважень визначає не закон, а адміністративний режим установи попереднього ув'язнення чи умови ухвали слідчого судді.

Тобто повноваження обмежуються саме «діями органів державної влади», що за Рішенням № 12-рп/2003 неприпустимо.

Ні депутат, ні виборці, ні Верховна Рада України не можуть передбачити, чи зможе депутат брати участь у засіданнях, голосувати, працювати в комітеті. Це порушує вимогу передбачуваності, сформульовану в Рішенні № 17-рп/2010.

Це не прогалина поза межами оспорюваної норми, а законодавче упущення в самій нормі в розумінні Рішення № 3-р/2022. Законодавець узявся врегулювати саме ці відносини (Закон від 18 грудня 2019 року № 388-IX), урегулював процедуру, але пропустив ключовий елемент — гарантії здійснення мандата, обов'язок встановити які випливає з Конституції України і на який вказав Суд у Висновку № 2-в/2018.

У Рішенні № 17-рп/2010 (абзац п'ятий підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини) Конституційний Суд України сприйняв позицію ЄСПЛ з рішення «Єлоєв проти України» від 6 листопада 2008 року: «практика, яка виникла у зв'язку із законодавчою прогалиною і яка зумовлює тримання особи під вартою протягом необмеженого і непередбачуваного строку..., сама по собі суперечить принципу юридичної визначеності, який імплікований Конвенцією і який становить один із основних елементів верховенства права» (§ 53). Велика палата ЄСПЛ у справі «Демірташ проти Туреччини (№ 2)» вимагає, щоб правова система держави передбачала засіб, за допомогою якого член парламенту, щодо якого застосовано тримання під вартою, може ефективно оскаржити цей захід і домогтися розгляду своїх доводів по суті (§ 395). Оспорювані положення такого засобу щодо наслідків для мандата не містять.

Оспорювані положення допускають обмеження повноважень народного депутата України, обсяг, строк і межі якого не визначені законом, а залежать від дій органів державної влади. Вони непередбачувані в застосуванні і містять законодавче упущення, що робить конституційні гарантії мандата ілюзорними. Отже, оспорювані положення не відповідають частині першій статті 8 у взаємозв'язку з частиною четвертою статті 7б Конституції України.

4. Невідповідність частині першій статті 8 (принцип домірності) у взаємозв'язку з частиною першою статті 64 Конституції України

В Україні діє принцип верховенства права (частина перша статті 8 Конституції України); конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України (частина перша статті 64 Конституції України).

Виходячи саме з приписів статті 8 Конституції України «у сув'язі з приписами частини першої її статті 64», Конституційний Суд України наголошує:

«обмеження щодо реалізації конституційних прав і свобод не можуть бути свавільними та несправедливими, їх установлюють виключно Конституція і закони України, вони мають відповідати правомірній меті, бути обумовлені суспільною потребою досягнення цієї мети, домірними; у разі обмеження конституційного права (свободи) законодавець зобов'язаний запровадити таке нормативне регулювання, яке уможливить оптимальне досягнення правомірної мети з мінімальним втручанням у реалізацію цього права (свободи) і не порушуватиме сутності такого права» (абзац перший підпункту 5.1 пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 22 березня 2023 року № 3-р(II)/2023; відтворено в підпункті 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 19 червня 2024 року № 7-р(II)/2024).

Стосовно запобіжних заходів Суд виснував, що положення частини п'ятої статті 176 КПК «допускає застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на підставі суто формального судового рішення, що порушує принцип верховенства права» (Рішення від 25 червня 2019 року № 7-р/2019), і що обґрунтованого балансу «неможливо досягти, якщо в кримінальному провадженні буде наявний лише один винятковий запобіжний захід — тримання під вартою» (підпункт 4.2 пункту 4 мотивувальної частини Рішення № 7-р(II)/2024). Частину шосту статті 176 КПК Суд визнав конституційною саме тому, що вона зберігала судовий розсуд і можливість застави (пункт 6 мотивувальної частини того самого Рішення). У Рішенні від 24 червня 2026 року № 4-р(II)/2026 Суд визнав неконституційною частину восьму статті 176 КПК, оскільки законодавче позбавлення суду розсуду у виборі

запобіжного заходу не відповідає, зокрема, частинам першій, другій статті 29, частині другій статті 64, частині другій статті 124 Конституції України.

Право здійснювати мандат (частина перша статті 38 Конституції України) Конституція України дозволяє припинити лише з підстав статті 81 і не передбачає його обмеження запобіжним заходом. Навіть якщо вважати таке обмеження допустимим як побічний наслідок законного запобіжного заходу, законодавець був зобов'язаний забезпечити «мінімальне втручання».

Мета запобіжних заходів — відвернути ризики, визначені статтею 177 КПК. Жоден з цих ризиків не вимагає, щоб депутат був позбавлений змоги особисто проголосувати чи взяти участь у засіданні комітету. Цього можна досягти доставленням під охороною, встановленням умов і часу перебування в приміщенні Верховної Ради України, забороною контактів з визначеними особами. Проте оспорювані положення не зобов'язують суд зважувати вплив заходу на мандат і не дають йому жодного засобу цей вплив пом'якшити.

Якщо Конституція України не допускає позбавлення суду розсуду навіть щодо особистої свободи однієї особи (Рішення № 7-р/2019, № 4-р(II)/2026), то тим більше вона не допускає регулювання, за якого **повна неможливість здійснювати мандат настає поза межами будь-якого судового розсуду**.

Вирішуючи питання про тримання під вартою, суди мають показати, що зважили інтереси особи, захищені статтею 3 Першого протоколу до Конвенції, і публічний інтерес у позбавленні її свободи (§ 389 рішення «Демірташ проти Туреччини (№ 2)»). Тримання під вартою виправдане лише тоді, коли менш суворі заходи було розглянуто і визнано недостатніми, і ці міркування застосовуються a fortiori до члена парламенту (§ 393). Національні суди мають реально розглянути альтернативні заходи, а не визнавати їх недостатніми без конкретних мотивів (§ 396). Вимога зважування поширюється й на домашній арешт: у рішенні «Успаских проти Литви» від 20 грудня 2016 року (заява № 14737/08) ЄСПЛ не встановив порушення саме тому, що національні органи зважили домашній арешт з правом балотуватися (§ 94), а цей захід дозволяв вести виборчу кампанію (§ 91).

Венеційська комісія виходить з того, що вирішальним є забезпечення ефективного демократичного функціонування парламенту (§ 190), і окремо розрізняє згоду на переслідування та згоду на арешт чи тримання під вартою (§ 194) (Доповідь про обсяг і зняття парламентських імунітетів, CDL-AD(2014)011, 98-ма пленарна сесія, 21–22 березня 2014 року).

Законодавець не запровадив регулювання, яке забезпечило б мету кримінального провадження з мінімальним втручанням у здійснення мандата. Він не встановив ні обов'язку зважування, ні менш обтяжливих засобів, а повне виключення депутата з парламентської діяльності не є необхідним для цієї мети. Отже, оспорювані положення не відповідають частині першій статті 8 у взаємозв'язку з частиною першою статті 64 Конституції України.

5. Невідповідність частинам першій, четвертій статті 76 та частині першій статті 78 Конституції України

Конституційний склад Верховної Ради України — чотириста п'ятдесят народних депутатів України (частина перша статті 76); повноваження народних депутатів України визначаються Конституцією та законами України (частина четверта статті 76); народні депутати України здійснюють свої повноваження на постійній основі (частина перша статті 78 Конституції України).

Посилаючись саме на частину четверту статті 76 і частину першу статті 78 Конституції України, Конституційний Суд України зазначив: «*Здійснення народними депутатами України своїх повноважень спрямоване передусім на реалізацію компетенції парламенту шляхом їх спільної діяльності на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Така діяльність забезпечується правовими гарантіями від неправомірних дій та бездіяльності з боку органів державної влади...*» *(пункт 7 мотивувальної частини Рішення № 12-рп/2003).*

Тлумачачи вимогу здійснювати повноваження на постійній основі, Суд виходив з того, що вона передбачає реальне здійснення повноважень: «одна особа реально може здійснювати повноваження або народного депутата України, або міського голови» (пункт 2 мотивувальної частини Рішення № 7-рп/99).

Конституційний склад Верховної Ради України є не арифметичною, а функціональною величиною: кожен з чотирьохсот п'ятдесяти мандатів існує для спільної діяльності на пленарних засіданнях.

Оспорювані положення допускають, що мандат формально зараховується до складу парламенту, але реально не здійснюється місяцями й роками.

Отже, **фактичний склад парламенту зменшується поза межами, передбаченими Конституцією України.** Вимога здійснювати повноваження на постійній основі, яка, за Рішенням № 7-рп/99, означає їх реальне здійснення, перетворюється на фікцію, причому не з волі депутата, а через відсутність у законі засобів, які дозволили б йому працювати.

ЄСПЛ визнає втручанням саме таку ситуацію: депутат зберіг місце в парламенті і мав змогу ставити письмові запитання, але фактично не міг брати участі в його роботі (§§ 391, 397 рішення «Демірташ проти Туреччини (№ 2)»). У рішенні «Юксекдаг Шенолу та інші проти Туреччини» Суд зазначив, що навіть передбачена національним правом компенсація не відшкодовує неможливості брати участь у парламентській діяльності (§ 613).

Оспорювані положення допускають тривале фактичне зменшення конституційного складу Верховної Ради України і переривають здійснення повноважень народного депутата України на постійній основі без конституційних підстав. Отже, вони не відповідають частинам першій, четвертій статті 76 та частині першій статті 78 Конституції України.

6. Невідповідність частині другій статті 81 Конституції України

Частина друга статті 81 Конституції України вичерпно визначає підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України. У кримінально-правовій сфері така підстава одна — «набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього» (пункт 2).

Конституційний Суд України застосовує до втрати мандата суворий стандарт домірності. Він визнав таким, що не відповідає частині першій статті 157 Конституції України, запропоноване дострокове припинення повноважень навіть за відсутність народного депутата України без поважних причин на третині пленарних засідань, наголосивши, що така підстава «не є домірною переслідуваній меті, природа санкції має відповідати тяжкості правопорушення», а «принцип домірності вимагає того, щоб як засоби забезпечення парламентської дисципліни застосовувалися, залежно від обставин, більш м'які дисциплінарні санкції» (підпункт 3.8 пункту 3 мотивувальної частини Висновку № 9-в/2019). Автоматичну втрату мандата без урахування обставин Суд також визнав недомірною (підпункт 3.6 пункту 3 мотивувальної частини того самого Висновку).

Законодавець **пов'язав втрату можливості здійснювати мандат унаслідок кримінального переслідування лише з остаточним вироком**, тобто з моментом, коли презумпцію невинуватості (стаття 62 Конституції України) спростовано.

Оспорювані положення допускають, що задовго до вироку, на підставі ухвали слідчого судді, мандат фактично перестає здійснюватися. Це новий, не передбачений статтею 81 Конституції України інститут фактичного «призупинення» мандата.

Якщо Конституційний Суд України визнав недомірним позбавлення мандата навіть за винну відсутність на третині засідань протягом сесії, то тим більше несумісним з Конституцією України є вимушене, невинне і не обмежене в часі відсторонення від роботи парламенту особи, яка вважається невинуватою.

ЄСПЛ наголошує, що права за статтею 3 Першого протоколу до Конвенції були б ілюзорними, якби депутата чи його виборців можна було в будь-який момент свавільно їх позбавити (§ 56 рішення «Лікурезос проти Греції»), а позбавлення виборців обраного ними представника порушує саму сутність цих прав (§ 57).

Оспорювані положення створюють не передбачений частиною другою статті 81 Конституції України механізм, який до вироку суду досягає того самого результату, що й дострокове припинення повноважень, — фактичного позбавлення мандата. Отже, вони не відповідають частині другій статті 81 Конституції України.

7. Невідповідність частинам другій, третій статті 84 Конституції України

Рішення Верховної Ради України приймаються виключно на її пленарних засіданнях шляхом голосування (частина друга статті 84); голосування на засіданнях Верховної Ради

України здійснюється народним депутатом України особисто (частина третя статті 84 Конституції України).

Пунктами 3, 4 статті 24 Закону № 2790 особиста присутність і участь у засіданнях та голосуванні визначені обов'язками народного депутата України.

Конституційний Суд України офіційно розтлумачив, що рішення Верховної Ради України приймаються лише на пленарному засіданні «за умови особистої участі народних депутатів України в голосуванні» (пункт 1 резолютивної частини Рішення № 11-рп/98), а особисте голосування «означає його безпосереднє волевиявлення незалежно від способу голосування» (пункт 2 резолютивної частини того самого Рішення). Повноваження депутата, делеговані народом, «не підлягають подальшому делегуванню без згоди на це з боку суверена влади» (пункт 2 мотивувальної частини). Згодом Суд наголосив:

«припис частини третьої статті 84 Конституції України стосовно особистого голосування на засіданнях Верховної Ради України є юридичним імперативом, тобто беззастережною, категоричною вимогою для народного депутата України, оскільки представник народу в парламенті має здійснювати свої повноваження особисто. Порушення цієї вимоги є спотворенням сутності представницької демократії» (підпункт 3.6 пункту 3 мотивувальної частини Висновку № 9-в/2019).

Конституційний імператив особистого голосування не можна виконати інакше, ніж особистою присутністю: передати голос іншому депутатові чи голосувати через представника заборонено (Рішення № 11-рп/98).

Застосовуючи до народного депутата України тримання під вартою або домашній арешт без механізму участі в засіданнях, держава ставить його в становище, коли **виконати конституційний обов'язок об'єктивно неможливо, а виконати його інакше Конституція України не дозволяє**. Нічний домашній арешт за місцем проживання поза містом Києвом так само позбавляє можливості своєчасно прибути на засідання, зокрема позачергове.

Конституційно прийнятним є лише регулювання, яке або забезпечує особисту участь (доставлення під охороною, дозвіл залишати місце домашнього арешту для участі в засіданнях), або зобов'язує суд обирати захід, сумісний з особистою участю, якщо ризики можна відвернути інакше.

ЄСПЛ визнає, що саме неможливість брати участь у діяльності парламенту через тримання під вартою становить порушення сутності права засідати в парламенті (§ 397 рішення «Демірташ проти Туреччини (№ 2)»), і що таку неможливість не компенсують навіть передбачені національним правом грошові засоби (§ 613 рішення «Юксекдаг Шенолу та інші проти Туреччини»).

Оспорювані положення унеможливлюють виконання народним депутатом України конституційного імперативу особистої участі в пленарних засіданнях і особистого голосування та не передбачають жодного засобу, який дозволив би його виконати. Отже, вони не відповідають частинам другій, третій статті 84 Конституції України.

8. Невідповідність частині четвертій статті 83 Конституції України

«У разі закінчення строку повноважень Верховної Ради України під час дії воєнного чи надзвичайного стану її повноваження продовжуються до дня першого засідання першої сесії Верховної Ради України, обраної після скасування воєнного чи надзвичайного стану» (частина четверта статті 83 Конституції України).

Конституційний Суд України наголосив, що, перевіряючи акти парламенту, він оцінює «додержання парламентом як представницьким органом народу своєї демократичної сутності, зокрема зваженість, послідовність та обґрунтованість процесу обговорення рішень, які він ухвалює, реальна можливість народних депутатів України здійснити свої права в цьому процесі» (підпункт 5.2 пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 1 листопада 2022 року № 2-р/2022). Безперервність повноважного парламенту в особливий період є саме тією метою, заради якої конституцієдавець продовжив повноваження Верховної Ради України на період воєнного стану.

В умовах воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 (затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX) і неодноразово продовженого, проведення виборів до Верховної Ради України заборонено (абзац четвертий частини першої статті 19 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»). Тому **виборці не можуть ні оновити склад парламенту, ні обрати іншого**

представника замість відстороненого, і позбавлення представництва триває до скасування запобіжного заходу чи до вироку.

Частина четверта статті 83 Конституції України забезпечує безперервність саме повноважного парламенту, у якому кожен мандат реально здійснюється. Оспорювані положення цю безперервність підривають. Сам законодавець визнав, що «повноваження народного депутата та його конституційні права і свободи не можуть бути обмежені в умовах воєнного чи надзвичайного стану» (частина друга статті 26 Закону № 2790).

Суб'єкт права на конституційне подання посилається на цей припис не як на критерій конституційного контролю, а як на підтвердження внутрішньої суперечливості регулювання, яке мовчки допускає повну блокаду мандата саме в цей період.

Венеційська комісія щодо України наголосила на потребі «інших механізмів, які можуть запобігти втручанню в діяльність парламенту», коли недоторканність скасовується (§ 31 Висновку CDL-AD(2015)013).

ЄСПЛ розглядає відсторонення обраного депутата від роботи парламенту як втручання у вільне вираження думки народу (§ 397 рішення «Демірташ проти Туреччини (№ 2)»).

В умовах воєнного стану, коли повноваження Верховної Ради України продовжено, а вибори заборонено, оспорювані положення допускають необмежене в часі вимкнення окремих мандатів з роботи парламенту без можливості відновити представництво. Це суперечить конституційній меті безперервного повноважного народного представництва в особливий період. Отже, оспорювані положення не відповідають частині четвертій статті 83 Конституції України.

VI. РОЗМЕЖУВАННЯ З ДЕПУТАТСЬКОЮ НЕДОТОРКАННІСТЮ ТА ПОПЕРЕДНЬОЮ ПРАКТИКОЮ СУДУ

6.1. Подання не ставить під сумнів скасування депутатської недоторканності і не має на меті створити для народних депутатів України привілей щодо запобіжних заходів. Визнання оспорюваних положень неконституційними у визначеному аспекті не заборонить застосовувати до народного депутата України тримання під вартою чи домашній арешт. Воно зобов'яже законодавця встановити вимогу зважування і механізм, що забезпечить сумісність таких заходів зі здійсненням мандата.

6.2. Рішення від 1 листопада 2022 року № 2-р/2022 стосувалося лише дотримання конституційної процедури розгляду й ухвалення Закону України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 3 вересня 2019 року № 27-IX (пункт 1 резолютивної частини), а не змісту гарантій здійснення мандата після скасування недоторканності.

6.3. У Рішенні № 7-р(II)/2024 частину шосту статті 176 КПК перевірено на відповідність статтям 3, 8, частинам першій, другій статті 29, частині першій статті 55, частині першій статті 62, частині першій статті 64 Конституції України, тобто нормам про особисту свободу, судовий захист і презумпцію невинуватості. Питання народного представництва, повноважності парламенту і виборчих прав (статті 5, 38, 76, 78, 81, 83, 84 Конституції України) Суд не розглядав, а статтю 482-2 КПК Суд ніколи не перевіряв. Юридичні позиції цього Рішення щодо обов'язкової альтернативності та судового розсуду підтримують це подання (довід 4). Отже, підстав, передбачених пунктом 6 статті 62 Закону № 2136, немає.

VII. ЩОДО НЕВІДКЛАДНОСТІ ТА ФОРМИ ПРОВАДЖЕННЯ

7.1. Відповідно до частини 2 статті 75 Закону України «Про Конституційний Суд України» (закон № 2136-VIII прийнятий Верховною Радою України 13.07.2017 року, опубліковано у Голосі України №141 від 02.08.2017 року, набрав чинності 03.08.2017 року) строк конституційного провадження не повинен перевищувати шість місяців, якщо інше не встановлено цим Законом. Пункт 3 частини 3 тієї ж статті встановлює, що строк конституційного провадження не може перевищувати один календарний місяць для справ щодо яких Сенат, Велика палата визнали конституційне провадження невідкладним. Параграф 47 Регламенту Конституційного Суду України (Постанова Конституційного Суду України «Про Регламент Конституційного Суду України» від 22 лютого 2018 року №1-пс/2018, опубліковано в Офіційному віснику України від 16.03.2018 року №2 I) встановлює, що питання про визнання конституційного провадження у справі невідкладним розглядається на засіданні Сенату, Великої палати одночасно з розглядом питання про форму конституційного провадження у справі за пропозицією Судді-доповідача у справі. На

засіданні Сенату, Великої палати постановляється ухвала про визнання конституційного провадження у справі невідкладним.

7.2. Порушене питання стосується повноважності та безперервності роботи єдиного органу законодавчої влади в умовах воєнного стану і прав виборців, яких неможливо відновити ретроспективно: кожне пленарне засідання без участі відстороненого депутата є остаточно втраченим для його виборців. Тому суб'єкт права на конституційне подання просить визнати конституційне провадження невідкладним (пункт 3 частини третьої статті 75 Закону № 2136, § 47 Регламенту Конституційного Суду України).

Правова ситуація, викликана невідповідністю положенням абзацу першого частини другої статті 482-2 Кримінального процесуального кодексу України, потребує невідкладного реагування у найкоротші строки, а тому конституційне провадження має бути визнано невідкладним з боку Конституційного Суду України для подолання наслідків у правовій системі держави.

ПРЕДСТАВНИЦТВО

Суб'єкт права на конституційне подання уповноважує представляти його в Конституційному Суді України на всіх стадіях конституційного провадження народного депутата України Бурміча Анатолія Петровича. Останній діє, з усіма правами учасника конституційного провадження, передбаченими статтею 71 Закону № 2136 та Регламентом Конституційного Суду України: подавати це конституційне подання і додаткові матеріали до Секретаріату Суду, знайомитися з матеріалами справи і робити з них копії, давати усні та письмові пояснення, викладати позицію на засіданнях і пленарних засіданнях, заявляти клопотання і відводи, ставити запитання, одержувати акти Суду.

Право відкликати конституційне подання (стаття 63 Закону № 2136) представнику не надається.

На підставі викладеного, керуючись статтями 8, 147, 150, 151-2, 152 Конституції України, статтями 7, 35, 51, 52, 61, 64, 69, 75, 91, 97 Закону України «Про Конституційний Суд України», § 47, § 49 Регламенту Конституційного Суду України,

ПРОСИМО:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за цим конституційним поданням.

2. Визнати такими, що не відповідають частині другій статті 5, частині першій статті 8, частині першій статті 38, частині першій статті 64, частинам першій, четвертій статті 76, частині першій статті 78, частині другій статті 81, частині четвертій статті 83, частинам другій, третій статті 84 Конституції України (є неконституційними), положення абзацу першого частини другої статті 482-2 Кримінального процесуального кодексу України у тім, що вони дозволяють обмежувати повноваження народного депутата України, його конституційно – правовий статус поза межами Конституції України, у спосіб не встановлений Конституцією, його ізоляцію та відсторонення від політичної діяльності яка є неспівставною з конституційно – правовим статусом народного депутата України, шляхом застосування запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою та домашнього арешту.

3. Залучити до участі у цьому конституційному провадженні за дорученням народних депутатів України уповноваженого представника суб'єкта права на конституційне подання народного депутата України Бурміча Анатолія Петровича.

4. У зв'язку із значним суспільним резонансом порушеного у конституційному поданні питання просимо відповідно до статей 64, 75 Закону України «Про Конституційний суд України» визнати конституційне провадження за вказаним конституційним поданням невідкладним та розглядати справу у порядку усного провадження.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ І МАТЕРІАЛІВ, ЩО ДОДАЮТЬСЯ

1. Перелік народних депутатів України — суб'єкта права на конституційне подання та підписні листи з підписами, засвідченими Управлінням кадрів Апарату Верховної Ради України (Додаток 1).
2. Стаття 482-2 КПК України в чинній редакції;
3. Рішення Конституційного Суду України від 1 листопада 2022 року № 2-р/2022;
4. Рішення Конституційного Суду України від 25 червня 2019 року № 7-р/2019;
5. Рішення Конституційного Суду України від 19 червня 2024 року № 7-р(II)/2024;
6. Рішення Конституційного Суду України від 24 червня 2026 року № 4-р(II)/2026;
7. Рішення Конституційного Суду України від 7 липня 1998 року № 11-рп/98;
8. Рішення Конституційного Суду України від 26 червня 2003 року № 12-рп/2003);
9. Висновок Конституційного Суду України 19 червня 2018 року № 2-в/2018;
10. Рішення Конституційного Суду України від 6 липня 1999 року № 7-рп/99;
11. Висновок Конституційного Суду України 24 грудня 2019 року № 9-в/2019;
12. Рішення Конституційного Суду України від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010;
13. Рішення Конституційного Суду України від 23 грудня 2022 року № 3-р/2022;
14. Рішення Конституційного Суду України від 22 березня 2023 року № 3-р(II)/2023;
15. Висновок Венеціанської комісії CDL-AD(2015)013).

«11» листопада 2026 року

Уповноважений представник
суб'єкта права на конституційне подання –
народний депутат України
Бурміч Анатолій Петрович

Додаток 1
до конституційного подання

ПІДПИСНИЙ ЛИСТ

народних депутатів України — суб'єктів права на конституційне подання
щодо відповідності Конституції України (конституційності)
положень абзацу першого частини другої статті 482-2
Кримінального процесуального кодексу України

Ми, народні депутати України, підтримуємо це конституційне подання та підтверджуємо достовірність викладеної в ньому інформації:

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові народного депутата України	Номер посвідчення народного депутата України	Особистий підпис	Дата підписання
1	Славицька А.К.	161		
2	Приходько Н.І.	155 (150)		
3	Буртіс А.П.	144		
4	Лисенко С.Т.	263		
5	Юрченко Ю.І.	412		
6	Мазурашу Г.Г.	404		
7	Тищенко М.М.	420		
8.	Лукашев О.Я.	314		
9.	Воронько О.Є.	309		
10	Бондар В.В	392		

Всього на стор. 10 (десять) підписів

11	Ковальов О.Г	262
12.	Загородній О.С.	143
13	Сторожук А.К.	299
14	Медвин	242
15	Остапенко О.Ф.	425
16	Герман Ю.В.	225 250
17	Бондаренко О.В.	263 364
18	Бунін С.В	304
19	Ященко І.В	441
20	Вікторія Гриб	310
21	Монастирьов Ігор	256
22	Карпуша Сергій	457
23	Савченко О.С.	65
24	Кульченко А.В	50
25	Семенюк І.В	57
26	Гуменюк О.М.	246 428

Всього на стор. 16 (шістнадцять) підписів

27	[illegible] А.Б	90
28	Ткаченко О.М.	392
29	Уразаєв Р.Б	384
30	Гнатенко В.С	260
31	Ткаченко М.М.	25
32	Кушнєнко ВВ	277
33	Гевко К.П.	368
34	Богданенко А.Б	дублікат (№1 364
35	Мельник С.В.	455
36	Бунін С.В	дублікат №1 304
37	Колюх В.В	298
38	[illegible]	54 дублікат №
39	Гриньо С.О	110
40	Клочко А.А	80
41	Скороход А.І.	дублікат №1 299
42	Машкаєв.М	147 111

Всього на стор. 12 підписів
(дванадцять)

43	Макаренко М.В.	173 (153)
44	Чорний В.Й.	151
45	Литвиненко С.Д.	357
46	Соколов М.В.	452
47	Власенко С.В.	170
48	Арешенкін Г.М.	53
49	Литвинов М.В.	184

Всього на стор. 7 (сім) підписів.

Всього 45 (сорок п'ять) підписів народних депутатів України.

Керівник відділу кадрового забезпечення народних депутатів України Управління кадрів Апарату Верховної Ради України

Ю. Тищев

27.10.2026 р.